

ливість щодо пролетаріату. В той час соціалістичний реалізм став інструментом радянської пропаганди. Цей жанр не висвітлював справжнє життя, а навпаки намагався зобразити його якомога оптимістично та утопічно.

Література:

1. Колесник П. Й. До питання про стиль соцреалізму. *Життя і революція*. Київ, 1933. С. 139–152.
2. Політична енциклопедія / Левенець Ю. А. та ін. Київ : Парлам. вид-во, 2011. 808 с.
3. Ходж А. Н. Історія мистецтва. Живопис від Джотто до наших днів. Харків : Pelican, 2012. 208 с.
4. Charlotte J. ‘This spasm upon canvas’: George Eliot, Gustave Courbet and Realist Aesthetics. *Journal of Victorian Culture*. 2021, Vol. 26, №. 2. P. 244–266.
5. McEvansoneya P. D. “Dismal Art” or “Strong, realistic pictures”? Luke Fields, Frank Holl and social realism. *Thesis submitted for the degree of Doctor of Philosophy*. 1992, P. 440.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-388-3-28>

КУЛІНАРНІ ВПОДОБАННЯ УКРАЇНЦІВ ТА ГАСТРОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ХХІ СТ.

Панасюк Валентин Анатолійович

*кандидат політичних наук,
доцент кафедри мистецтвознавства
та загальногуманітарних дисциплін*

Добровольська Олександра Леонідівна

*студентка I курсу факультету кібербезпеки,
програмної інженерії та комп'ютерних наук
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

«Не робити – можна жити, а не жерти – можна вмерти». Хоч і жартівливою є народна приказка, але її правдивість неможливо піддати сумніву. На протязі століть не залежно від обставин споживання їжі забезпечувало існування людини з моменту її виникнення і до сьогодення. Людина здатна вижити без засобів мобільного зв'язку, інтернету,

телебачення, але ніщо не може замінити їй головного – продуктів харчування. Нас можуть роз'єднувати політичні погляди, релігійні вірування, культурні особливості, але є те, що всіх нас об'єднує – це бажання смачно поїсти.

За даними соціологічних опитувань гастрономічні смаки сучасного пересічного українця виглядають наступним чином: борщ 44%, виглядає дещо дивним, але сало люблять лише 4%. Вареники з сиром, картоплею, вишнею 18%, м'ясні страви 14%, особливо ковбаса м'ясо по французьке, смажене і тушковане м'ясо. Картопля-пюре 11%, а смажену 8%. Салат Олів'є 11%. Овочевий вінегрет, грецький, крабовий, м'ясний та «Цезар» – їх улюбленими назвали 10%. Шашлик, пельмені, рибні страви полюбують 10% українців. Салат Шуба не має високої популярності 4%. Холодець 7%, котлети 6%, відбивні 5%. 7% полюбують плов, 4% печеню. Млинці з сиром 4%. З поміж випічки і десертів 9% віддають перевагу сирникам, пирогам, пиріжкам, морозиву. Лише 2% полюбують окрошку, розсольник, суп харчо, гороховий суп. Серед каш нараховує 4%. Смакові вподобання українців відрізняються за регіональними особливостями. На Заході популярні: голубці, вареники, деруни. Центр любить рибні страви, холодець та сало. Північ полюбає картоплю супи і відбивні. Схід і Донбас любить м'ясні страви, Олів'є, шашлик, Шуба і супи [1].

«Череву не гелево, щоб його аби чим напихати», промовляє наступне прислів'я. Українська національна кухня має глибокі традиції. Коли ми чуємо: борщ, сало, вареники відразу йде асоціація з національними стравами з українською сім'єю де господаря, зазвичай в образі молодой невістки подає до столу перелічені страви. Це знайшло своє відображення в народному фольклорі.

«Вміла добре готувати та не вміла подавати» – говорить наступне українське народне прислів'я, викликаючи сміх у оточуючих, вказуючи на дотепний український гумор. Однак заглиблюючись в дану тему усвідомлюємо, що в кожному жарті самого гумору лише певна доля, а в реальному житті на протязі багатьох століть важливим було не лише смак страви, а й те як її подавали присутнім. Врахування кулінарних традицій і гастрономічних вподобань тих хто сидів за трапезним столом іноді мали ключове значення для далекосяжних важливих політичних рішень. Тому кулінарна дипломатія завжди була в тренді протягом всього людства. Знати, про смаки гостя було обов'язком тих хто готував їм їжу.

Гастрономічна дипломатія це здатність посилювати імідж своєї країни завдяки національним брендам власної кухні. Країни багаті на їжу підкреслюють свій гастрономічний статус використовуючи свої аграрні можливості для політичного тиску на бідні держави, що бідні на сільськогосподарські ресурси. Цілі нації демонструють себе у світі

як торгівельні марки. З цією метою організують: Фестиваль лимонів у Франції», «Битва томатів» в Іспанії, «Свято білих трюфельів» і «Фестиваль піци» в Італії, «Національний день хот-догу» в США, «Октоберфест» у Німеччині, «Свято оселедця» в Нідерландах, «Фестиваль Капітанської кухні» і «Фестиваль віскі» в Об'єднаному Королівстві, «Фестиваль ананаса» в Таїланді. «День сала в Україні» або «день українського сала». Відкриття мережі ресторанів іноземної кухні автоматично приваблює туристів формуючи позитивний імідж країни створює відчуття затишку для іноземця в такому закладі. Для місцевих громадян знайомство з національною кухнею іншого народу призводить до кращого сприйняття його культури [2, с. 248].

Гастрономія це мистецтво вміло маніпулювати співрозмовником під час переговорного процесу за обідом приготовленим із страв, що йому подобаються. Не даремно в Київській Русі Володимир Мономах писав: «Чтите гостя, откуда бы к вам не пришел; если не подарком, то пищей и питием...» [3, с. 293].

Складно уявити, але окремі страви можуть ставати ще й предметом міжнародних суперечок, протистоянь і дискусій. Конфлікти і примирення супроводжували цілі народи саме під час дипломатичних трапез. В 2011 році президент Франції Жак Ширак мав необережність розкритикувати національну кухню Фінляндії та Британії. Наслідком стала втрата Францією можливості проводити олімпійські ігри 2012 року.

На саміті де відбувалась зустріч лідерів Південної і Північної Кореї подали десерт у вигляді об'єднаної Кореї. Манговий мус оздоблений білим шоколадом викликав ноту протесту в Японії. Причиною стало зображення на десерті в складі Кореї островів Токто на які претендує Японія

В 2014 році Франсуа Олланд провів застілля з Б. Обамою, а потім з В. Путіним. В умовах оголошення демократичним світом РФ агресором через анексію останнього Кримського півострова України це викликало напруження у стосунках між Францією та іншими країнами, що засудили Росію за порушення територіальної цілісності України [3, с. 291–293].

В 2015 році між представниками США та Ірану тривали надскладні переговори щодо ядерної угоди. 20 місяців дипломатичних контактів не мали успіху. 4 липня 2015 року в день незалежності США іранська сторона запропонувала разом провести застілля. Знаковим є те, що сторони не просто відсвяткували за одним столом, а підписали угоду.

Подання страв гостю повинно враховувати не лише його смаки, а й настрої народу, який він представляє. Під час візиту в США президента Франції Франсуа Олланда Барака Обама вирішив почесувати гостя осетровою ікрою. Президент Франції обурився таким дорогим

частування свого колеги. Він і його політична сила всіляко демонстрували зневагу до зайвої розкоші навіть в їжі.

В Сочі канцлеру ФРН Ангелі Меркель подали рибу. Можливо це було зроблено помилково або умисно. Колеги і друзі добре знають рибу Ангела Меркель терпіти не може. Переговори швидко завершилися безрезультатно.

Це звучить смішно, але існує навіть своєрідна «алкогольна» та «ікорна» дипломатія. Вона була поширеною в СРСР і зараз зустрічається в країнах СНД. Ціль розговорити співрозмовника, схилити його на свій бік шляхом вживання чи підкупу дорогими напоями чи дорогою ікрою. Правда подібний вид хабаря на сьогодні практично не використовується [4, с. 37–38].

Український народ був глибоко обурений тим, що країна агресор РФ на офіційній сторінці соціальної мережі МЗС РФ в 2019 році написала: «вічна класика, борщ – одна з найвідоміших і найулюбленіших російських страв і символ російської кухні». У відповідь в Україні міжурядовий комітет з охорони нематеріальної культурної спадщини прийняв рішення про внесення борщу до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО у липні 2022 року [5]. Громадянин США – Кілліан Деро Гоффман закупаючи продукти в супермаркеті подав до суду. Причина позову прибрати з полиць магазинів США інформацію, що борщ російська страва. Розглянувши позов суддя задовольнив дане прохання. Подібні таблички зникли з полиць американських магазинів [6].

Отже, їжа є життєвою, необхідною для людини. Українська кухня багата на різноманітні страви. Має навіть регіональні особливості. В міжнародному житті кулінарна дипломатія забезпечує інтеграцію народів. Вона допомагає вирішувати складні міжнародні конфлікти.

Іноді незнання гастрономічних смаків може призводити до тимчасових конфліктів. В окремих випадках їжа використовується, як політичний тиск.

Однак хороші знання гастрономічних вподобань народів, політиків, дипломатів, чиновників беззаперечно сприяють нормалізації стосунків у світі, залишаючись важливою складовою в світовій політиці.

Література:

1. Більшість українців вважають своїми найулюбленішими стравами борщ та вареники – *опитування*. 23.12. 2013. URL: <http://surl.li/pnkhu> (дата звернення: 14.03.2024).
2. Купрій Т. Тарнавська А. Гастрономія як засіб політичного впливу. *Гілея*. 2018. Вип. 136. С. 247–252. (Дата звернення: 14.03.2024).

3. Шевель І. Кулінарні дипломатичні конфлікти як зброя сучасної світової політики. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2019. Вип. 4. С. 286–295. (Дата звернення: 14.03.2024).

4. Романюк Н. Кулінарна дипломатія як інструмент міжнародної взаємодії. *Міжнародні відносини суспільні комунікації та регіональні студії*. 2022. № 1(12). С. 30–44. (Дата звернення: 14.03.2024).

5. «Борщ наш». ЮНЕСКО визнав борщ українським. 01.07.2022. URL: <http://surl.li/pnpsc> (дата звернення: 14.03.2024).

6. Сослюк М. Американець довів у суді, що борщ – українська страва. *Інтерв'ю. Експрес. Подробиці*. 30.11.2019. URL: <http://surl.li/pnljk> (дата звернення: 14.03.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-388-3-29>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФУНКЦІЙ МИСТЕЦТВА У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Самоїленко Олександра Юріївна

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри монументального і станкового мистецтва

Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва

і дизайну імені Михайла Бойчука

м. Київ, Україна

Нинішні реалії в Україні, під час воєнного стану, підтверджують думку, що культурне життя населення, навіть у таких важких умовах, залишається важливою частиною функціонування соціуму. Культуротворчі процеси не лише, не зупиняються, а і породжують нові форми культурної взаємодії між різними соціальними, релігійними, національними спільнотами.

Така взаємодія відбувається через музику, літературу, кінематограф, різні види та форми візуального мистецтва, які стають засобами переосмислення та авторського трактування історичних подій або реакцій на такі події у суспільстві.

Пріоритетні вектори розвитку культури в країні відображають внутрішні потреби суспільства, висвітлюючи актуальні запити у різні історичні часи. Мистецтво є неодмінною частиною культурного потенціалу країни. Кожний вид чи напрям національного мистецтва існує у взаємодії з процесами формування культурних орієнтирів нації.